

LEVEN ZONDER KOERS

Het wielerseizoen van 2014 zit er bijna op. Op wielersites heel wat transferberichten, maar niet alle renners kunnen rustig de winterperiode ingaan. Zo stonden vorig jaar in dezelfde periode ongeveer honderd renners op straat. Zes grote ploegen moesten toen door gebrek aan sponsorgeld stoppen. In het beste geval hebben die renners op de valreep nog een plaatsje kunnen bemachtigen, net als Maxime Vantomme, bij een minder bekende ploeg. Niet iedereen zag het zitten om op lager niveau rond te rijden. Daardoor zijn Staf Scheirlinckx en Stijn Neiryck een leven zonder profwielrennen gestart.

In september van 2013 staan honderden wielrenners op straat. Ze moeten op zoek naar een nieuwe ploeg, maar daar knelt het schoentje. Er zijn niet genoeg profploegen om alle renners op te vangen. Enkele mannen beslissen het wielrennen achter zich te laten en gaan op zoek naar ander werk. De oorzaak van de problemen ligt bij de dalende sponsoring. Professor sportmarketingcommunicatie aan de KULeuven, Wim Lagae volgt de sponsoring binnen het wielrennen op de voet.

SPONSORINFUUS

“Sponsors zijn in het wielrennen enorm belangrijk. Je kan, met een wat ongelukkige uitdrukking, zeggen dat wielerploegen aan het sponsorinfuus hangen. Ploegen als Lotto-Belisol en Omega Pharma – Quick-step halen 98% van hun inkomsten uit sponsoring. Amper 2% van hun budget is afkomstig van de verkoop van wielersportuitrusting. Een miniem deel komt van startgeld.”

Als een hoofdsponsor uit het wielrennen stapt, betekent dat vaak het einde van de wielerploeg. Om dat probleem goed te kunnen begrijpen, nemen we de verschillende niveaus binnen het wielrennen onder de loep. De UCI, de internationale wielervederbond, deelt het profwielrennen op in drie niveaus: World-Tour, Pro-continentaal en continentaal. Hoe hoger het niveau, hoe bekender de wedstrijden waarin een wielerploeg mag starten.

World Tour of Pro Tour is het hoogste niveau. Deelname aan alle grote wedstrijden en rondes is hier verplicht. Een World Tour-ploeg is daardoor zeker van een Tour de France-deelname. Het aantal World-Tour ploegen is beperkt tot achttien. België heeft twee ploegen op het hoogste niveau: Omega Pharma – Quick-step en Lotto Belisol.

De twee laagste niveau's, Pro-continentaal en Continentaal, verschillen niet zoveel van elkaar. Het grootste verschil is dat een pro-continentale ploeg kans maakt op een wildcard voor grote wedstrijden en rondes van World Tour-niveau. Op pro-continentaal niveau zijn er ook 2 Belgische ploegen: Topsport Vlaanderen – Baloise en Wanty – Groupe Gobert.

Er zijn dertien Belgische ploegen vertegenwoordigd op het laagste niveau. Vaak bestaat zo'n ploeg voor een groot deel uit veldrijders.

WORLD TOUR

Op de twee hoogste niveau's zijn eind 2013 zes ploegen gestopt.

Op World Tour-niveau zijn de Spaanse ploeg Euskaltel-Euskadi en de Nederlandse ploeg Vacansoleil-DCM verdwenen.

Daan Luijkx, manager van het voormalige Vacansoleil-DCMteam legt uit waarom de hoofdsponsors uit het wielrennen zijn gestapt.

“Vacansoleil heeft aangegeven dat ze het een bepaalde tijd zouden doen. Vacansoleil 7 jaar en DCM 3 jaar. De grootste motivatie was het vergroten van hun naambekendheid. Als je kijkt naar de cijfers is dat goed gelukt. Dus wat dat betreft is wielersport een heel goed medium. De combinatie van het vele slechte nieuws de afgelopen jaren, zoals de Rabobank-ploeg, maakt het onmogelijk om in Nederland een nieuwe sponsor te vinden. Ook de recessie maakte het extra moeilijk. We zijn niet de enige ploeg die problemen had. Nog 5 andere ploegen zijn vorig jaar moeten stoppen.”

PRO-CONTINENTAAL

Op Pro-continentaal niveau hebben het Chinese Champion Systems, het Italiaanse Vini Fantini-Selle Italia, het Franse Sojasun en het Belgische Crélan-Euphony het wielrennen verlaten. Het Franse Team Europcar schuift een niveau hoger waardoor alle World Tour plekjes zijn ingenomen.

Op pro-continentaal niveau komen er maar twee nieuwe ploegen bij: de Australische Drapac-ploeg en het Italiaanse Yellow Fluo. Er zijn op de twee hoogste niveaus dus zes ploegen verdwenen. Dat komt neer op ongeveer 130 renners die op zoek moeten naar een nieuwe ploeg terwijl er maar vijftig vrije plekjes zijn bijgekomen.

Uiteindelijk zijn er vierentwintig Belgische renners die dit seizoen geen profwielrenner meer zijn. Een van hen is Staf Scheirlinckx.

GETUIGENIS: STAF SCHEIRLINCKX

Scheirlinckx is 35 jaar. Hij heeft 14 jaar in het profpeloton doorgebracht. Hij heeft ook wedstrijden gereden voor de World Tour ploegen Cofidis en Omega Pharma-Lotto. Vorig seizoen heeft hij een plaatsje in het peloton gehad onder het pro-continentale Accent Jobs-Wanty.

“Ik ben met wat toeval in het wielrennen gerold. Op vakantie in Frankrijk heb ik meegedaan aan wedstrijd voor recreanten. Die heb ik daar dan gewonnen. Het is vooral het actief bezig zijn, het sporten dat mij heeft aangezet om verder te koersen. Als jonge gast heb ik veel sporten geprobeerd, maar het individuele van de sport, de vele uren alleen op de baan, spraken mij enorm aan. Dat is hoe mijn profcarrière is begonnen.”

“Als profwielrenner heb je zowel sportieve mooi momenten, met mooie uitslagen en overwinningen, als niet-sportieve momenten. Het wielrennen heeft mij veel mooie momenten gegeven. Ik heb veel gereisd en dankzij mijn werk, dat ook mijn hobby is, heb ik de wereld gezien. Door het wielrennen heb ik veel mensen leren kennen. Ik was ook altijd bij leeftijdsgenoten met wie ik veel plezier heb gemaakt. Eigenlijk zijn dat de mooie momenten van het wielrennen.”

“Ik ben nu op een leeftijd gekomen dat de vraag om te stoppen snel komt. De ploegen weten dat ik veertien jaar profwielrenner ben, ze kennen mijn leeftijd. Ik voelde al snel aan dat die in nadeel zou spelen.”

“Ik heb alle grote ronden en wedstrijden gereden. Het wielrennen heeft voor mijn geen geheimen meer. Laatste jaren zag ik de sport effectief als werk. Dan moet het rendabel zijn voor mij als sporter om er zoveel tijd in te steken, om de risico's te nemen. Vorig jaar heb ik mijn sleutelbeen gebroken, het jaar ervoor mijn nekwervel. Dat zijn momenten waarop ik me afvraag of het loon dat ik krijg de risico's waard is. Ik ben op het punt gekomen waarop de moeite en de energie die ik erin steek niet meer lonen. Dan kan ik mijn tijd beter ergens anders in steken.”

“Ik organiseer nu fietsvakanties in Zuid-Frankrijk. Ik ben ook bezig met een lerarenopleiding, maar ik zie wel waar ik daar uitkom.”

“Ik heb altijd met volle overtuiging gekoerst en ik heb er heel veel voldoening van. Ik heb dat meegemaakt. Het zal een beetje knippen dat ik nu niet meer in dat peloton kan rijden, maar het heeft geen zin om me bezig te houden met dingen die gepasseerd zijn. Ik heb ervan genoten op het moment dat ik er middenin zat.”

OPVANGNET

De, deels door de overheid gesubsidieerde, ploeg Topsport Vlaanderen-Baloise biedt kansen aan talentvolle Vlaamse jeugd. De jonge profs krijgen er de mogelijkheid om rustig te groeien in de hoop door te stromen naar een grotere ploeg. Een dergelijk opvangnet is extra belangrijk als de vrije plekjes bij grote ploegen schaars zijn. Voor de manager van de ploeg Christophe Sercu was dit seizoen een atypisch jaar.

“Een aantal renners waarvan wij op voorhand zeker gedacht hadden dat zij de overstap zouden gemaakt hebben naar een world-tourploeg, zitten nu nog een jaartje langer bij ons. Daardoor kunnen wij uitzonderlijk een keer zelf de vruchten plukken van ons werk.”

Maar jongeren kunnen niet eeuwig bij Topsport-Vlaanderen blijven. Renners blijven maximaal vijf jaar bij de ploeg.

GETUIGENIS: STIJN NEIRYNCK

Stijn Neiryck is vijf jaar profrenner geweest bij Topsport-Vlaanderen. Hij heeft zijn profbestaan opgegeven om het landbouwbedrijf van zijn ouders over te nemen.

“Er zijn in mijn wielercarrière enkele mooie momenten. Wat het eerst bij me opkomt is toen ik als jonge gast, in Oostenrijk, heb gewonnen tegen vedetten van nu. Daarnaast is er ook nog mijn winst in de Internationale wielertrofee van Oetingen. En ook het moment dat ik de overgang naar de profs kon maken, zal ik niet snel vergeten.”

“Ik voelde dat ik dit voorjaar goed moest rijden om in het profpeloton te kunnen blijven. Ik wist dat het moeilijk zou worden met de crisis. Ik zat op een dood spoor bij de ploeg en in maart van 2013 heb ik beslist om een boerderij te kopen. Mijn buurman stopte en dat was voor mij de uitgelezen kans om de boerderij te kopen en die aan te sluiten bij het bedrijf dat ik heb overgenomen van mijn ouders. Ik had dus al in maart beslist om als landbouwer verder te gaan in het leven.”

“Bij Topsport-Vlaanderen blijven, was voor mij geen optie meer. Ik heb daar vijf jaar gezeten en het was mooi geweest. Ik heb een vrouw en een kind en er moet ook brood op de plank komen.”

“Ik ben wel tevreden over mijn carrière. Ik zou het meteen opnieuw doen. Ik ben veertien jaar wielrenner geweest, waarvan vijf jaar als prof. Het is mooi geweest. Ik heb veel meegemaakt en ik heb veel landen gezien. Mensen deden ook alles voor mij, zodat ik enkel aan de wedstrijd moest denken. Nu moet ik alles zelf doen. Het is nu aan mij.”

“Ik heb het altijd met hart en ziel gekoerst. Plots stopt dat. Het eerste moment is dat toch nog eens slikken. Nu heb ik me er bij neergelegd, met het openingsweekend kwamen er wel weer vragen. De pers die belde om mij te interviewen. Hoe meer je erover nadenkt, hoe meer je beseft dat het toch nog altijd een beetje pijn doet.”

“Mijn toekomstplannen? Dat is simpel. Verder werken op het landbouwbedrijf, nog uitbreiden, meer witloof kweken en de akkers zo goed mogelijk bewerken.”

Ondanks het beperkt aantal plaatsjes zijn er heel wat renners die hebben beslist om door te gaan met wielrennen. Vaak moeten ze inleveren op hun loon en op het niveau van de koersen. Tegenover Scheirlinckx en Neiryndck staat het verhaal van Maxime Vantomme. Hij is profrenner gebleven, maar moet daarvoor inboeten op zijn loon en op het niveau van de wedstrijden waarin hij mag starten. Vantomme heeft dit seizoen al bewezen dat hij zijn plek in het peloton waard is. Begin maart is hij als eerste over de streep gereden van de GP Samyn.

GETUIGENIS: MAXIME VANTOMME

Vantomme is 28 jaar en heeft zijn entrée in het profpeloton gemaakt als stagiair bij Quick-Step. Na enkele seizoenen bij de World Tour ploeg Katusha heeft hij vorig seizoen voor het pro-continentale Crélan-Euphony gereden.

“Ik was eigenlijk een fervent voetballer. In de zomermaanden ben ik dan beginnen fietsen en zo is dat verder gegroeid. Ik droomde ervan om profvoetballer worden, maar eenmaal ik de wielermicrobe te pakken had, droomde ik al snel van het profpeloton. Alles verliep goed en dan begin je erin te geloven.”

“Mijn mooiste moment? Kleiner overwinningen. Het is altijd een leuk om mijn armen in de lucht te kunnen steken.”

“Binnen de ploeg wisten we vroeg dat Crélan zou stoppen als sponsor van de wegploeg, maar we kregen van het management de geruststelling dat er nieuwe sponsor zou komen. Ik voelde mij daar goed en heb niet uitgekeken naar iets anders. We kregen garanties van de manager, maar blijkbaar kreeg die de contracten met potentiële nieuwe sponsors niet rond. Eind september kreeg ik dan het bericht dat het toch niet zou doorgaan, maar dat was al veel te laat. Alle ploegen hadden hun renners al gekozen. Ik viel overal net buiten. Dan kom je in een moeilijke situatie terecht.”

“Er zijn niet veel renners van Crélan-Euphony die naar deftige ploeg zijn kunnen gaan. Bijna iedereen heeft een stapje achteruit moeten zetten. De ploeg was goed, er was een leuke sfeer, we waren een volwaardige pro-continentale ploeg. Plots spat dat zomaar uiteen en krijgt niemand nog een kans. Dat vind ik vreemd.”

“Vroeger werkte ik met een manager om mij te promoten bij ploegen, maar ik ken zelf veel mensen en volgens mij is het beter om zelf initiatief te nemen. Als je te laat bent en alle ploegen al vol zitten, maakt het niet uit of je het met of zonder manager doet. Het zou sowieso een mislukking zijn. Een manager zou geen verschil hebben gemaakt.”

“Veel renners rijden nu ook voor een minimumloon, maar een minimumloon is ook relatief. Het minimumloon van een renner op World-Tour niveau is een mooi loon voor een continentale renner.”

“Ik heb financieel serieus moeten inbinden. Dat geldt niet alleen voor mij, maar voor heel veel renners. Ik had er vooraf wel niet op gerekend. Bij vorige ploegen kreeg ik altijd een goede verloning. Als sporter heb je maar een carrière tot 35-38 jaar, dan moet je ook rekening houden met het financiële. Als er geen andere mogelijkheden zijn, dan moet je nemen wat er is. Ik hoop dat het een overgangsjaar is om dan opnieuw een stapje hoger te zetten.”

“Vorig jaar reed ik een heel sterk seizoen. Mijn beste seizoen tot nu toe. Nu al stoppen was zeker geen optie voor mij. Wielrennen heeft me al veel gegeven. Nu zomaar de handdoek werpen, is nog niet aan de orde. Ik zou graag opnieuw een stapje hoger zetten en nog enkele jaren verder doen. Met het niveau dat ik nu haal, moet dat zeker kunnen lukken.”

“Ik rij nu bij Roubaix-Lille Métropole, een Franse ploeg die jonge renners begeleidt en gaan laat groeien om dan door te vloeien naar een betere ploeg. Door de crisis hebben ze enkele renners, zoals mij, de kans gegeven om in het prof circuit te blijven. Ik ben ze daar dankbaar voor. Ze hebben voor mij een uitzondering gemaakt, want hun ploeg was eigenlijk al volzet. Ze hopen dat ik een wegpiloot voor de neo-profs kan zijn.

“In de ploeg hebben we het materiaal, programma en de omkadering van een pro-continentale ploeg, waardoor er voor mij dus niet veel verandert. Het is er aangenaam werken, toch in deze situatie.”

SUGAR DADDIES

Tegenover de negatieve berichten en sponsor-stops staan de groeiende budgetten van de WorldTour-ploegen. Vooral fietsenconstructeurs en schatrijke ondernemers zorgen ervoor dat de grote ploegen geen last hebben van de crisis. De schatrijke ondernemers die uit liefde voor de fiets miljoenen in de wielersport pompen worden ook wel mecenasen of sugar daddies genoemd. Zo investeert de Tsjech Zdenek Bakala in Omega Pharma-Quick-Step, de Engelse Murdoch-familie in Team Sky, de Australische Gerry Ryan in Orica-GreenEDGE, de Russische oligarch Igor Makarov in Katusha, de Rus Oleg Tinkov in Tinkoff-Saxo. De Zwitser Andy Riis investeert in BMC. De nieuwste mecenas in het wielrennen is de Zwitser Michel Thétaz, zijn geld gaat naar de IAM Cycling ploeg. Die bevindt zich als enige in het pro-continentale circuit. Ondanks het vele geld die zij in de wielersport investeren, is niet iedereen even tevreden met deze weldoeners. Manager van het voormalige Vacansoleil-DCM, Daan Luijckx is geen fan van de sugar daddies.

“Het is geen goed fenomeen als iemand geld in wielersport stopt omdat hij het leuk vindt. Ze zijn een te grote concurrent voor bedrijven. Als een heel groot bedrijf zoals Sky sponsort voor naamsbekendheid is dat wel goed. Dat zou de maatstaf moeten zijn. Er is een grote tweedeling. Er zijn hele rijke ploegen en de veel kleinere ploegen. Toch is het mogelijk om succesvol te zijn met een

klein budget. Het is jammer dat de grote ploegen de prijs bepalen. Zo kunnen kleinere ploegen de betere renners niet betalen.”

Wim Lagae ziet vooral een probleem bij het verschil in lonen. “Ik vind dat de loonspanning veel te groot is tussen wereldtoppers, als Sagan, Cancellara en Martin, die snel 3-4 miljoen euro per jaar verdienen en de helpers, die net niet in de topkern zitten, die rondrijden voor 70-120.000 euro. Voor een individuele sport die vooral een teamsport is, is die loonspanning heel ongezond.”

DOPING

En die grote kloof tussen kleine renners en de toppers kan hen in de richting van verboden middelen duwen.

Maxime Vantomme: “ Er is wel sporadisch eens een dopinggeval. Er zullen inderdaad misschien maar zijn die het risico nemen om in een grotere ploeg te raken. Vooral omdat ze daar heel veel geld door kunnen verdienen, maar dat is altijd al zo geweest. Ik denk niet dat er nu massaal veel doping zal worden genomen om aan een contract te geraken.”

Professor Wim Lagae probeert al jaren aan sponsors duidelijk te maken dat het dopingspook geen barrière mag zijn om te investeren in het wielrennen. “Elke sport-economische sector heeft zijn problemen. Dat is match fixing in het voetbal of hooliganisme. Elke sector heeft zijn problemen, maar in de perceptie zit het wielrennen nog in het dopingverhaal van 2001, de Festina-tour. En dat zal nog jaren nazinderen.”

TOEKOMST

De renners die geen ploeg hebben gevonden voor dit seizoen volgen het profwielrennen nu vanaf de zijlijn. Maar de fiets blijft een belangrijke plaats innemen in hun leven.

Staf Scheirlinckx: “Uiteraard fiets ik heel graag. Als het mooi weer is zal ik zeker nog fietsen. Na veertien jaar door weer en wind te hebben gereden, zal ik het slechte weer voorlopig toch links laten liggen.

Stijn Neiryndck: “Ik zal het wielrennen op de voet blijven volgen. Mijn neef, Yves Lampaert, is profrenner en die zal ik zeker in de gaten houden. Daarnaast ben ik vipchauffeur bij mijn vorige ploeg. Tijdens de voorjaarsklassiekers zal ik met de vips rondrijden. Ik ben ook koersdirecteur van de Handzame challenge, een beloftenwedstrijd. De organisatie heeft mij gevraagd omdat ik als renner meer ervaring heb met hoe peloton reageert. Zo blijf ik er automatisch nog een beetje in. Het is wel leuk dat ze mij nog contacteren voor zo’n dingen. Dat is zeker.

Maxime Vantomme: “Ik wil mij dit jaar kunnen tonen in België: de 3-daagse van West-Vlaanderen, Nokere Koere, Kuurne-Brussel-Kuurne en de GP Samyn, dat zijn wedstrijden die iets uitstralen. Het is de bedoeling om me daarin te tonen en eventueel een mooie prijs te rijden.” (nvdr: Maxime Vantomme sprint in maart van 2014 naar de zege in de GP Samyn)

Originele bachelorproef te bekijken op Youtube ‘Wielrenner zkt ploeg’:

<http://www.youtube.com/watch?v=sUT7I-WR43E>

